

KWARTALNIK  
WYDANIE II/2024  
CZĘŚĆ 3

# PORADNIK PRAWNY

## Powiat Lubelski



[WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL](http://WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL)  
[WWW.OIC.LUBLIN.PL](http://WWW.OIC.LUBLIN.PL)  
[WWW.POWIAT.LUBLIN.PL](http://WWW.POWIAT.LUBLIN.PL)



# Spis treści

**str.03**

## **Małoletni rowerzysta sprawcą zdarzenia na drodze publicznej**

Dorota Ulikowska

**str.07**

## **Kurator zawodowy – pion rodzinny**

Piotr Kaniowski

**str. 09**

## **Procedura doręczenia komorniczego**

Magdalena Piech

**str. 12**

## **Obowiązek meldunkowy**

Rafał Kuźma

# Małoletni rowerzysta sprawcą zdarzenia na drodze publicznej

Dorota Ulikowska  
Radca prawny



**Wiosna to radosny czas, kiedy przyroda budzi się do życia i można wyciągnąć swoje rowery z garażu. Coraz więcej małych rowerzystów pojawi się na publicznych drogach. Na ich bezpieczeństwo ma wpływ wiele czynników, począwszy od pory dnia i warunków pogodowych. Najważniejsze są jednak zachowania samych rowerzystów, przede wszystkim respektowanie obowiązujących zasad i przepisów ruchu drogowego oraz umiejętność przewidywania niebezpiecznych sytuacji. Równie istotne są zachowania innych uczestników ruchu wobec rowerzystów.**

Ustawa Prawo o ruchu drogowym (dalej jako: UPRD) w art. 2 zawiera obszerny słownik pojęć, którymi ustawodawca posługuje się m.in. na potrzeby regulacji zasad ruchu na drogach publicznych, w strefach zamieszkania oraz wymagań w stosunku do uczestników ruchu. Są to m.in. :

**Pieszcy** – to osoba znajdująca się poza pojazdem na drodze i niewykonującą na niej robót lub innych czynności. Pieszym jest też osoba prowadząca, ciągnąca lub pchająca rower, motorower, motocykl, hulajnogę elektryczną, urządzenie transportu osobistego, urządzenie wspomagające ruch, wózek dziecięcy, podręczny lub inwalidzki, albo osoba poruszająca się w wózku inwalidzkim.

**Pieszym jest także dziecko w wieku do 10 lat kierujące rowerem pod opieką osoby dorosłej.**

**Rowerzysta** – to osoba przemieszczająca się za pomocą roweru. Mówi się tak o osobie poruszającej się w danej chwili rowerem – po zejściu z roweru osoba taka staje się pieszym.

**Rower** – to pojazd nieprzekraczający 90 centymetrów szerokości i poruszany siłą mięśni kierującego. Dopuszcza się przy tym wyposażenie roweru w napęd elektryczny zasilany napięciem nie wyższym niż 48 V o znamionowej mocy ciągłej nie większej niż 250 W, którego moc wyjściowa zmniejsza się stopniowo i spada do zera po przekroczeniu prędkości 25 km/h.

**Droga dla pieszych i rowerów** – to droga lub część drogi, oznaczona odpowiednimi znakami drogowymi, przeznaczona do ruchu: pieszych, osób poruszających się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch, rowerów, hulajnóg elektrycznych i urządzeń transportu osobistego.





## *Dziecko poniżej 10. roku życia na rowerku*

**Osoba, która nie ukończyła jeszcze 10. roku życia, może poruszać się rowerem jedynie pod opieką osoby dorosłej i jest uznawana za pieszego tak samo jak osoba opiekująca się.** Osoby takie (opiekun z podopiecznym) mają obowiązek poruszać się tak jak piesi, czyli po drodze dla pieszych, poboczu lub po lewej stronie jezdni (rozdział 2 UPRD). Zgodnie z przepisami nie mogą poruszać się po drodze dla rowerów, co budzi wiele kontrowersji. Mogą za to przejeżdżać przez przejście dla pieszych, gdyż nie obowiązują ich przepisy dot. rowerzystów (którzy mają obowiązek przeprowadzić rower przez pasy na drugą stronę).

## *Małoletni rowerzysta powyżej 10. roku życia*

**Dziecko powyżej 10. r.ż. poruszające się rowerem po drodze traktowane jest jako pojazd** i obowiązują je w strefie zamieszkania przepisy dotyczące ruchu pojazdów, a nie pieszych. Zmiana kierunku jazdy, takiego rowerzysty, powinna nastąpić z zachowaniem szczególnej ostrożności, tj. m.in. z założeniem, że zza ograniczającej widoczność przeszkody, a najczęściej jakiegoś pojazdu, może wyjechać inny pojazd – tym bardziej, gdy małoletni kierujący rowerem posiada kartę rowerową, więc zna zasady ruchu drogowego. Gdy małoletni rowerzysta nie zachowa należytej ostrożności, złamie zasady poruszania się po drodze i spowoduje kolizję, w wyniku której poszkodowanym zostanie inny uczestnik ruchu drogowego, np. pieszy, inny rowerzysta, kierowca samochodu itp., poszkodowany ma uzasadnione prawo domagać się (w postępowaniu cywilnym) od prawnych opiekunów dziecka zwrotu kosztów naprawy powstałych uszkodzeń.

**Małoletni do lat 13 nie ponosi odpowiedzialności za wykroczenia w ruchu drogowym.**

**Odpowiedzialność za zdarzenie ponoszą jego opiekunowie.**

**Małoletni do 13. r.ż., ze względu na etap swojego rozwoju, nie jest w stanie właściwie kierować swoim postępowaniem i prawidłowo ocenić ryzyka zdarzenia.**

## *Małoletni rowerzysta powyżej 13. roku życia*

Dzieci, które ukończyły 13. rok życia posiadają już **ograniczoną zdolność do czynności prawnych**, ze względu na to, że potrafią przewidzieć konsekwencje i następstwa swoich zachowań. Mogą wtedy odpowiadać za popełnione czyny.

W tym przypadku występują jednak wyjątki, ponieważ dzieci rozwijają się w różnym tempie, zarówno fizycznie, jak i emocjonalnie, więc niektóre mogą być mniej dojrzałe od swoich rówieśników. Jeśli taki stan rzeczy zostanie udowodniony, wówczas za czyny dziecka odpowiadają jego rodzice lub opiekunowie prawni.

13-latek sam może wracać ze szkoły do domu, czy przechodzić przez ulicę, itp. Dziecko w tym wieku ma prawo przemieszczać się bez opieki i można oczekiwać od niego respektowania zasad ostrożności. Nastolatek wie też, jak się zachować podczas przechodzenia przez jezdnię i jest już świadomy konsekwencji, jakie mu grożą za nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa. Okoliczności te powodują, że tak samo jak inni uczestnicy ruchu drogowego powinien przestrzegać przepisów.



## Małoletni rowerzysta sprawcą wypadku

Jeśli dziecko, które **nie ma jeszcze 13 lat**, przyczyni się do wypadku, nie traci możliwości otrzymania odszkodowania, zadośćuczynienia, świadczeń rehabilitacyjnych czy prawa do renty od ubezpieczyciela.

W trakcie postępowań odszkodowawczych sąd ustala zwykle tzw. stopień przyczynienia się małego do zdarzenia i obniża kwotę zadośćuczynienia o stosowny procent. Dzieci poniżej 13. roku życia mają mniejszą świadomość nieprawidłowego zachowania niż dzieci starsze, czyli stopień przyczynienia się jest mniejszy w przypadku dzieci młodszych i może wzrastać u tych, które ukończyły 13. rok życia.

W sytuacji, gdy winę za zdarzenie ponoszą obie strony – nastoletni rowerzysta jako sprawca oraz kierujący pojazdem jako poszkodowany – wówczas przyznane odszkodowanie jest zmniejszone o wskaźnik przyczynienia. W takiej sytuacji o roszczenia odszkodowawcze mogą ubiegać się obie strony. Jest to możliwe dzięki funkcjonowaniu zasady ryzyka, zgodnie z którą kierowca pojazdu będącego w ruchu zawsze odpowiada za szkodę wyrządzoną przez ten pojazd.

**Wyjątek stanowi wystąpienie jednej z 3-ch przesłanek wyłączających jego odpowiedzialność:**

- siła wyższa
- wyłączna wina poszkodowanego
- wyłączna wina osoby trzeciej, za którą kierowca nie ponosi odpowiedzialności



## Uprawnienia do kierowania rowerem

**Dzieci w wieku do 10 lat mogą kierować rowerem wyłącznie pod opieką osoby dorosłej** – nie muszą zatem posiadać żadnych uprawnień.

Dokumentem stwierdzającym uprawnienie do kierowania rowerem przez osobę w wieku od 10 do 18 lat jest karta rowerowa. Może to być także karta motorowerowa, lub prawo jazdy dowolnej kategorii – np. AM, A1, B1 lub T

Nie wymaga się uprawnień do kierowania rowerem od osoby, która ukończyła 18 lat – co oczywiście nie zwalnia od obowiązku przestrzegania przepisów ruchu drogowego. Kartę rowerową może uzyskać osoba, która wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami.

Kartę rowerową może uzyskać osoba, która wykazała się niezbędnymi kwalifikacjami.

**Sprawdzenia kwalifikacji osoby ubiegającej się o kartę rowerową dokonać mogą:**

- nauczyciel wychowania komunikacyjnego uprawniony przez dyrektora szkoły
- policjant posiadający specjalistyczne przeszkolenie z zakresu ruchu drogowego
- egzaminator

**Egzamin na kartę rowerową składa się z dwóch części:**

- teoretycznej
- praktycznej

Kartę rowerową wydaje nieodpłatnie (za pisemną zgodą rodzica lub opiekuna) dyrektor szkoły podstawowej, lub dyrektor wojewódzkiego ośrodka ruchu drogowego – osobie która nie jest uczniem szkoły podstawowej.

W razie utraty lub zniszczenia karty rowerowej, jej wtórnik wydaje organ, który ją wydał.

## Rowerem na drodze

Z winy rowerzystów najczęściej wypadków ma miejsce na obszarze zabudowanym, dlatego rowerzysta jest zobowiązany:

- korzystać z drogi dla rowerów lub pasa ruchu dla rowerów, jeśli są one wyznaczone dla kierunku, w którym się porusza lub zamierza skręcić
- zachować szczególną ostrożność i ustępować miejsca pieszym, gdy porusza się po drodze dla rowerów i pieszych

Jeśli nie ma drogi przeznaczonej specjalnie dla rowerzystów lub nie można z niej korzystać np. z powodu robót drogowych, wtedy kierujący rowerem powinien poruszać się poboczem, a jeżeli nie nadaje się ono do jazdy – jezdnią (możliwie blisko prawej krawędzi).

**Przepisy zabraniają ruchu rowerów po drogach ekspresowych i autostradach.**

## Z dzieckiem na rowerze

- Dzieci poniżej 10-tego roku życia mogą poruszać się na rowerze jedynie pod opieką osoby dorosłej.
- Dziecko w wieku do 7 lat może być przewożone na rowerze, pod warunkiem, że jest ono umieszczone na dodatkowym siodelku zapewniającym bezpieczną jazdę.
- Dozwolone jest przewożenie dziecka w przyczepie rowerowej.
- Przewozić dziecko na rowerze lub w przyczepie rowerowej może tylko osoba, która ukończyła 17 lat.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1047 ze zm.)
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (t.j. Dz.U. 2024 poz. 320)
- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz.U. 2023 poz. 622)

## PAMIĘTAJ!

### Kierującemu rowerem ZABRANIA się:

1. Poruszania się po autostradach i drogach ekspresowych - w każdym przypadku
2. Jazdy po jezdni, jeżeli obok jest wyznaczona ścieżka rowerowa, bądź znajduje się dogodnie do jazdy poboczne
3. Jazdy po alejkach parkowych - można tam jeździć jedynie na dziecięcych rowerkach
4. Jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedałach lub podnóżkach
5. Czepiania się pojazdów
6. Holowania innego rowerzysty lub osoby poruszającej się np. na wrotkach czy deskorolce
7. Przewożenia drugiej osoby na rowerze jednoosobowym
8. Rozmowy przez telefon, jeżeli wymaga to trzymania aparatu w ręce
9. Jazdy rowerem po spożyciu alkoholu lub środka podobnie działającego - np. leków, narkotyków, dopalaczy





# Kurator zawodowy – pion rodzinny

Piotr Kaniowski  
Radca prawny



## Kuratorzy rodzinni od spraw dzieci i nieletnich

Kurator rodzinny może nadzorować daną jednostkę lub rodzinę w różnych rodzajach spraw – między innymi w sprawach karnych nieletnich, ale również (co zdarza się zdecydowanie najczęściej) w sprawach opiekuńczych, które dotyczą osób małoletnich, a także w sprawach o leczenie odwykowe.

W praktyce odwiedziny kuratora zdarzają się w przypadkach, w których zapoznaje się on z sytuacją rodziny (lub osób małoletnich), kontroluje realizację postanowień wydanych przez sąd, sprawdza efekty tych zaleceń (przykładowo – nadzoruje udział danej osoby w leczeniu odwykowym czy w terapii), a oprócz tego, w trakcie spotkań, weryfikuje spełnianie orzeczeń dotyczących podziału i pełnienia władzy rodzicielskiej.

Co ważne, kurator rodzinny może pojawić się bez zapowiedzi, co ma na celu rzetelną weryfikację tego, w jaki sposób rodzina radzi sobie z problemem, który był przedmiotem postępowania sądowego.

Podczas swoich wizyt kurator rodzinny oczywiście może zadawać pytania, mające na celu dokładną weryfikację sytuacji, w jakiej znalazła się osoba lub rodzina objęta nadzorem. Tematyka tych pytań dotyczy przede wszystkim spełniania obowiązków nałożonych przez sąd:

- podział władzy rodzicielskiej,
- okresy przebywania z dzieckiem,
- uczęszczanie na terapię,
- mediacje,
- postępy w poszukiwaniu pracy,
- leczeniu nałogu i wiele innych

Do szerokiego wachlarza obowiązków kuratora sądowego – oprócz wspomnianego wcześniej nadzoru i rozmów należą również między innymi:

- informowanie podopiecznego o jego prawach i obowiązkach, a także o możliwościach rozwiązania jego problemów (wskazywanie terapii, miejsc opieki i innych);
- współpracowanie z rodziną podopiecznego w zakresie spełniania warunków kurateli (uczęszczanie na terapię, do ośrodków resocjalizacyjnych, czy po prostu spełnianie obowiązku szkolnego);
- współpracowanie z ośrodkami, w których podopieczny odbywa terapię, resocjalizację lub zajęcia;
- zawiadamianie sądu o niespełnianiu warunków kurateli czy o niemożności skontaktowania się z podopiecznym lub jego rodziną;
- dokumentacja czynności kuratorskich w zakresie sprawowania nadzoru.

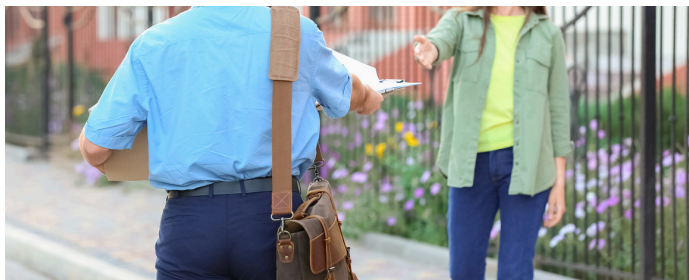
Kuratorzy sądowi rodzinni w szczególności sprawują nadzory w sprawach opiekuńczych, dotyczących: ograniczenia władzy rodzicielskiej, nad nieletnimi w związku z: zastosowaniem środka wychowawczego - nadzoru kuratora, warunkowym zwolnieniem z zakładu poprawczego, warunkowym odstąpieniem od umieszczenia w zakładzie poprawczym, warunkowym zawieszeniem umieszczenia w zakładzie poprawczym, kontrolują wykonywanie kurateli lub opieki nad osobami częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolnionymi, sprawują nadzory wobec osób uzależnionych od alkoholu, zobowiązanych do leczenia odwykowego, przeprowadzają na zarządzenie sądu szereg wywiadów środowiskowych na różnym etapie postępowania sądowego oraz w sprawach, pozostających w kompetencji sądu rodzinnego i cywilnego, w szczególności: w sprawach opiekuńczych, dot. osób małoletnich, w sprawach małżeńskich (np. w sprawach o rozwiązanie małżeństwa lub separację), o zezwolenie na zawarcie małżeństwa przez osobę małoletnią, w sprawach nieletnich, w sprawach o przysposobienie małoletniego, biorą udział w ustanowionych przez sąd kontaktach rodziców z małoletnimi dziećmi, i wykonują orzeczenie sądu o przymusowym odebraniu osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, kierują ośrodkiem kuratorskim i pracują w nim.





# Procedura doręczenia komorniczego

Magdalena Piech  
Radca prawny



**W 2019 r. w związku z nowelizacją procedury cywilnej nastąpiło bardzo istotna zmiana związana z doręczaniem i odbiorem korespondencji z sądu.**

Zgodnie z przepisem art. 1391 § 1 ustawy kodeks postępowania cywilnego, jeżeli pozwany, pomimo powtórzenia zawiadomienia zgodnie z art. 139 § 1 k.p.c. zdanie drugie, nie odebrał pozwu lub innego pisma procesowego wywołującego potrzebę podjęcia obrony jego praw, a w sprawie nie doręczono mu wcześniej żadnego pisma w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających i nie ma zastosowania art. 139 § 2–31 k.p.c. lub inny przepis szczególnie przewidujący skutek doręczenia, przewodniczący zawiadamia o tym powoda, przesyłając mu przy tym odpis pisma dla pozwanego i zobowiązując do doręczenia tego pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika. Następnie powód w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia mu zobowiązania, o którym mowa powyżej, składa do akt potwierdzenie doręczenia pisma pozwanemu za pośrednictwem komornika albo zwraca pismo i wskazuje aktualny adres pozwanego lub dowód, że pozwany przebywa pod adresem wskazanym w pozwie. Po bezskutecznym upływie terminu stosuje się przepis art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. – czyli sąd zawiesza postępowanie.

W praktyce powyższe najczęściej oznacza to, iż w sytuacji gdy pozwany nie odebrał korespondencji sądowej zawierającej pozew, sąd zobowiązuje powoda aby ten podjął działania zmierzające do doręczenia pozwanemu korespondencji za pośrednictwem komornika.

Dla powoda istotny jest czas tych działań, gdyż należy działać niezwłocznie od dnia otrzymania sądowego pisma zobowiązującego doręczenie pozwu przez komornika. W tym celu powód powinien praktycznie tego samego dnia złożyć stosowny wniosek do komornika wraz z korespondencją dla pozwanego w zapieczętowanej kopercie z sądu. W żadnym wypadku nie należy działać na „własną rękę” i samemu próbować doręczać korespondencji pozwanemu.

Co do zasady, doręczenie komornika dokonane powinno być w terminie 14 dni od dnia otrzymania zlecenia. W sytuacji, gdy adresat jest nieobecny, komornik ustala, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. W tym celu komornik może żądać niezbędnych informacji od innych instytucji i osób nieuczestniczących w postępowaniu. Komornik ma prawo rozpytać sąsiadów adresata lub osoby przebywające w lokalu adresata o aktualne miejsce pobytu adresata – pozwanego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, za nieuzasadnioną odmowę udzielenia informacji komornikowi lub udzielanie informacji świadomie fałszywych osoba odpowiedzialna może być ukarana przez komornika grzywną do dwóch tysięcy złotych.



# Z dokonanych czynności i ustaleń komornik spisuje protokół.

W sytuacji, gdy próba doręczenia okaże się bezskuteczna, a zgodnie z ustaleniami komornika adresat – pozwany zamieszkuje pod podanym adresem, w oddawczej skrzynce pocztowej adresata umieszcza się zawiadomienie o podjętej próbie doręczenia wraz z informacją o możliwości odbioru pisma w kancelarii komornika oraz pouczeniem, że należy je odebrać w terminie 14 dni od dnia umieszczenia zawiadomienia. Natomiast gdy pod wskazanym adresem zastano dorosłego domownika adresata, o możliwości odbioru pisma poucza się dodatkowo tego domownika. Jeżeli jednak bezskutecznie upłynął termin do odbioru pisma, to zgodnie z przepisami uważa się, iż pismo zostało doręczone w ostatnim dniu tego terminu. W takiej sytuacji komornik zwraca pismo osobie, która zleciła doręczenie i jednocześnie informuje tą osobę o dokonanych ustaleniach oraz o dacie doręczenia. Podobnie dzieje się w sytuacji, gdy komornikowi mimo podjęcia wymaganych czynności nie udało się ustalić, czy adresat zamieszkuje pod wskazanym adresem. Wtedy komornik udziela takiej osobie zlecającej informacji o dokonanych ustaleniach przez nadesłanie kopii protokołu

Natomiast w sytuacji, gdy komornik ustalił, iż adresat nie zamieszkuje pod adresem wskazanym przez zlecającego, następuje zwrot korespondencji przez komornika do zlecającego. Wtedy ta osoba, która zleciła doręczenie może ponownie wystąpić do komornika z wnioskiem o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata. W takiej sytuacji komornik może żądać niezbędnych informacji od podmiotów takich jak: organy podatkowe, organy rentowe, banki czy spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe.

Koszty takiego doręczenia komorniczego przedstawiają się następująco:

1. Kwota 60 zł – jest to stała opłata od zlecenia sądu albo wniosku powoda o bezpośrednie i osobiste doręczenie pism w sposób przewidziany w art. 3 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych. Taka opłata jest pobierana za doręczenie na jeden adres oznaczonego pisma w sprawie, niezależnie od liczby adresatów tego pisma tam zamieszkałych i liczby podjętych prób doręczenia.
2. Kwota 40 zł – jest to opłata stała od wniosku o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia aktualnego adresu zamieszkania adresata, o których mowa w art. 3 ust. 4 pkt 1a ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych.

Należy wskazać, iż powyższe opłaty zostają powiększone o wydatki gotówkowe w kwocie 7,79 zł – za każdy list polecony, 45,44 zł – opłata naliczana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za udzielenie informacji o adresie pozwanego czy 2,46 zł – koszt komunikacji elektronicznej z Urzędem Skarbowym, w ramach której komornik uzyskuje informacje o adresie pozwanego.

Przedmiotowa procedura doręczenia komorniczego ma na celu przyspieszenie postępowania poprzez wyeliminowanie tzw. fikcji doręczeń, co znacząco wpływa na polepszenie sytuacji pozwanego w procesie. Powód początkowo zostaje co prawda obciążony kosztami związanymi z doręczeniami za pośrednictwem komornika, ale za sprawą kompetencji komornika możliwe jest ustalenie właściwego adresu pozwanego (np. poprzez rozpytanie rodziny lub sąsiadów, zwrócenie się do ZUS, US lub banków). Po zakończeniu postępowania powód ma prawo żądać od pozwanego zwrotu kosztów jakie powód poniósł na doręczenie korespondencji przez komornika.

**Należy wskazać, iż wprowadzenie do kodeksu nowej formy doręczenia pierwszego pisma w sprawie może wprawdzie spowodować wydłużenie postępowania, jednakże prowadzi także do wyeliminowania sytuacji, w których z uwagi na nieprawidłowości w doręczeniu będą istnieć podstawy do tego, aby pozwany ubiegał się na tej podstawie o uchylene orzeczenia.**





# Obowiązek meldunkowy

Rafał Kuźma  
Radca prawny



**Kiedy w 2015 r. z dowodu osobistego usuwane były dane adresowe, tłumaczono to przygotowaniem do zniesienia obowiązku meldunkowego. Po trzykrotnym przesuwaniu terminu ostatecznie go jednak utrzymano, ale adres zameldowania do dowodu już nie wrócił. Dzięki temu nie ma konieczności wymiany dokumentu przy każdej przeprowadzce, a wszelkie formalności z tym związane można załatwić przez Internet. W przeciwieństwie do okresu PRL, kiedy przemieszczanie ludności było bardziej kontrolowane, obecnie obowiązek meldunkowy ma już znaczenie tylko teoretyczne. Chociażby z tego powodu, że wcale nie musimy mieszkać w miejscu zameldowania, a w wielu przypadkach wręcz ważniejsze będzie miejsce zamieszkania. Co ciekawe, wiele osób stosuje te pojęcia zamiennie, nie wiedząc nawet, że w świetle prawa dość istotnie się różnią.**

## Adres zameldowania a miejsce zamieszkania

Adres zameldowania to pojęcie z zakresu prawa administracyjnego. W zasadzie służy on wyłącznie celom ewidencyjnym i wiąże się z dopełnieniem określonych formalności w urzędzie gminy. Nie ma wymogu, abyśmy mieszkali tam, gdzie jesteśmy zameldowani i dość powszechne jest zamieszkiwanie w innym miejscu.

Miejsce zamieszkania to pojęcie z zakresu prawa cywilnego, zatem w życiu codziennym dotyczy nas w szerszym zakresie. Określa ono dokładny adres, pod którym faktycznie przebywamy z zamiarem stałego pobytu. Wiąże się z tym zazwyczaj interesy osobiste (szkoła, praca, rodzina) i majątkowe (dom, mieszkanie, firma). W przeciwieństwie do meldunku, w tym przypadku obie przesłanki, czyli fakt mieszkania w danym miejscu oraz coś, co nas z nim łączy, powodując wolę pozostawania na stałe, muszą zaistnieć łącznie. To miejsce zamieszkania, a nie meldunek będzie decydujące przy wyborze właściwego miejscowo sądu czy urzędu skarbowego przy rozliczaniu podatku.

W myśl przepisów obowiązek meldunkowy nadal istnieje i jeśli planujemy dłużej przebywać w danej miejscowości, najpóźniej 30 dnia pobytu powinniśmy zameldować się w urzędzie gminy. Należy zauważyć jednak, że niezwykle rzadko jest to egzekwowane. Przeważnie jest to jedynie formalność, choć zameldować możemy się w lokalu, do którego mamy tytuł prawny, albo osoba, która taki tytuł posiada, musi potwierdzić nasz pobyt. Co ważne – potwierdzenie nie musi być równoznaczne z jej zgodą na meldunek, bo zgoda właściciela lokalu nie jest wymagana.

# Na czym polega obowiązek meldunkowy

Obowiązek meldunkowy dotyczy:

1. Każdego, kto mieszka w Polsce.
2. Rodzica, opiekuna prawnego lub opiekuna faktycznego wykonującego obowiązek meldunkowy za osoby, które:
  - nie mają zdolności do czynności prawnych (osoby całkowicie ubezwłasnowolnione, dzieci do 13 lat),
  - mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych (osoby częściowo ubezwłasnowolnione, dzieci w wieku od 13 do 18 lat).

Obowiązek meldunkowy obywateli polskich polega na:

1. zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego lub czasowego,
2. wymeldowaniu się z miejsca pobytu stałego lub czasowego,
3. zgłoszeniu wyjazdu za granicę,
4. zgłoszeniu powrotu z wyjazdu z zagranicy.

Wszystkich tych formalności możemy dopełnić osobiście lub elektronicznie za pośrednictwem platformy ePUAP, ale za niedopełnienie obowiązku nie obowiązują żadne sankcje.

Zameldować w Polsce muszą się również cudzoziemcy i w ich przypadku obowiązuje kara za brak meldunku. Obywatele lub członkowie rodziny obywateli państwa członkowskiego Unii Europejskiej, Norwegii, Liechtensteinu, Islandii oraz Szwajcarii, którzy planują pobyt dłuższy niż 3 miesiące, mają na to 30 dni. Pozostali powinni zameldować się w ciągu 4 dni od przyjazdu, jeśli planują przebywać w Polsce ponad 30 dni. W ich przypadku niezbędna jest osobista wizyta w urzędzie.

Nie można być jednocześnie zameldowanym w kilku miejscach. Można mieć tylko jeden meldunek na pobyt stały i ewentualnie jeden na czasowy.

Jako pobyt czasowy rozumie się przebywanie w danym miejscu dłużej niż 3 miesiące, ale bez zamiaru pozostania na stałe. Meldując się, należy wskazać planowany okres pobytu.

Mamy również obowiązek wymeldować się z miejsca pobytu, najpóźniej w dniu jego opuszczania, ale tu sprawa jest o tyle prostsza, że meldując się w nowym miejscu, automatycznie zostaniemy wymeldowani ze starego. Nie musimy więc fatygować się dwukrotnie. Jeśli zaś opuścimy miejsce pobytu, ale się nie wymeldujemy, urząd może na wniosek właściciela lokalu zrobić to w drodze decyzji administracyjnej. Co wtedy z naszym meldunkiem? Tego ustawodawca nie określił.

## Kiedy potrzebny jest meldunek

Obowiązek meldunkowy ma charakter wyłącznie ewidencyjny i co należy stanowczo podkreślić - w żaden sposób nie wpływa na prawo własności nieruchomości. Nie jest zatem tak, że osoba zameldowana w lokalu ma do niej większe prawo, niż niezameldowany w niej nim właściciel lub współwłaściciel.

Na co dzień mało kto zastanawia się, do czego może mu być potrzebny meldunek. Są jednak sytuacje, kiedy jego brak może utrudnić lub wręcz uniemożliwić załatwienie pewnych spraw urzędowych.

Adres zameldowania jest na przykład potrzebny w Urzędzie Pracy. Teoretycznie wystarczy oświadczenie, gdzie się jest zameldowanym, ale urząd w razie wątpliwości ma prawo to zweryfikować. Osoby bez meldunku w danej gminie mogą mieć problem z zarejestrowaniem się jako osoba bezrobotna. Bez rejestracji zaś nie uzyskają prawa do zasiłku oraz nie zostaną objęci ubezpieczeniem zdrowotnym i nie będą mogli korzystać z bezpłatnej opieki medycznej.

Nie będąc nigdzie zameldowanym, nie znajdziemy się również na liście wyborców, zatem nie będziemy mogli wziąć udziału w głosowaniu, szczególnie w wyborach samorządowych czy referendum lokalnym. Nie wszyscy obywatele się tym przejmują, ale warto o tym wiedzieć.

Jeśli planujemy wziąć kredyt, w niektórych bankach powinniśmy się liczyć z koniecznością podania adresu zameldowania oraz z tym że jego brak może być powodem decyzji odmownej. Czasem bez meldunku nie można nawet założyć konta.

Z drugiej strony, meldunek wiąże się czasem z nabyciem określonych przywilejów, takich jak możliwości zapisania dziecka do przedszkola czy szkoły, w której obowiązuje rejonizacja, czy korzystania z tańszej komunikacji publicznej. Wiele osób melduje się w danej gminie właśnie z tego powodu, nawet jeśli faktycznie mieszkają gdzie indziej.

## *Meldunek a prawo do lokalu*

**Zameldowanie się – czy to na pobyt stały czy na czasowy – jest czynnością wyłącznie administracyjną. Nie daje więc nam żadnego prawa do lokalu ani nie gwarantuje możliwości zamieszkiwania w nim.** Prawo takie nabywamy wyłącznie na podstawie umowy cywilnoprawnej, czyli na przykład po zakupie mieszkania, albo zawarciu umowy najmu. W związku z tym, nawet jeśli w mieszkaniu zameldowani są lokatorzy, to nic nie stoi na przeszkodzie, aby właściciel mógł je sprzedać lub wynająć. W praktyce jednak często zniechęca to potencjalnych kupców, którzy obawiają się, że zameldowane osoby będą sobie rościć prawo do mieszkania w ich mieszkaniu. Czasami nawet notariusz czy pośrednik radzą, aby przed sprzedażą wszystkich wymeldować.

Warto jednak podkreślić, że sam meldunek niczego najemcy nie gwarantuje. Jego brak nie ułatwi również właścicielowi pozbycia się lokatora z mieszkania. Jeśli mają zawartą umowę cywilnoprawną (najmu), to daje ona najemcy prawo do zamieszkiwania w wynajętym lokalu przez cały czas jej obowiązywania oraz dodatkowo obejmują go zapisy ustawy o ochronie lokatorów. Właściciel nie może więc tak po prostu zażądać, aby się wyprowadził. Nawet wtedy, gdy są ku temu uzasadnione powody (niszczenie mienia, uciążliwe zachowanie, zaleganie z opłatami) wypowiedzenie umowy najmu przed czasem może nie być takie proste. Podkreśla się jednak – to czy lokator będzie w lokalu zameldowany, czy nie, nie ma w tym przypadku żadnego znaczenia.

Właściciel nie może również się nie zgodzić na to, aby najemca się zameldował, chociażby dlatego, że jest taki obowiązek. Gdy nie chce potwierdzić, że lokator faktycznie mieszka w jego lokalu, przy meldunku wystarczy oświadczenie najemcy, urząd zaś może to sprawdzić. Kiedy jednak umowa najmu dobiegnie końca, w interesie właściciela pozostaje dopilnowanie, aby najemca samodzielnie się wymeldował. Powinien to zrobić najpóźniej w dniu opuszczenia miejsca pobytu. W innym przypadku właściciela czeka bardziej skomplikowana i czasochłonna procedura administracyjna i to on musi udowodnić, że najemca faktycznie się wyprowadził. Za wydanie decyzji o wymeldowaniu trzeba wnieść opłatę. Co ciekawe, gdy umowa dobiegnie końca, a lokator nie chce się wyprowadzić, zgodnie z prawem powinien być nadal w lokalu zameldowany, do czasu aż zostanie z niego skutecznie eksmitowany.

Wiele osób przemieszcza się w związku ze studiami czy pracą, a o tym, gdzie są zameldowani, najczęściej przypominają sobie, gdy potrzebne im zaświadczenie o prawie do głosowania w innym miejscu. Na szczęście coraz więcej urzędów i instytucji preferuje podawanie miejsca zamieszkania lub przynajmniej adresu do korespondencji.



Niedopełnienie obowiązku meldunkowego do dnia 31 grudnia 2012 r. było wykroczeniem podlegającym karze grzywny, karze ograniczenia wolności lub nagany. Od dnia 1 stycznia 2013 r. z kodeksu wykroczeń wyeliminowano przepis art. 147 § 1 i 2 i tym samym, sankcję za niewywiązanie się z obowiązku meldunkowego.

Oznacza to, że obecnie pomimo formalnego istnienia obowiązku meldunkowego brak jest jakiegokolwiek kary za jego niedochowanie.

## **SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH**

**[WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL](http://WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL)**

**[WWW.OIC.LUBLIN.PL](http://WWW.OIC.LUBLIN.PL)**

**[WWW.POWIAT.LUBLIN.PL](http://WWW.POWIAT.LUBLIN.PL)**

